

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXXII. In nostra.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

2 Aduerte secundo; Si renunciatio ista expectatiuæ fiat cum conditione seu pacto adipiscendæ pensionis, vel beneficij, simoniaca censeri debet. Quæ est magis recepta sententia apud Abb. hinc n. 6. Felin. n. 11. contra Gl. ver. renunciantes, in fine; & colligitur ex hoc c. ver. taliter venditas, & ex c. vlt. de pactis, ubi omnis pactio in spiritualibus, tanquam simoniaca, damnatur. Sed neque locum hic habet permutatio expectatiuæ cum beneficio; quia eam expectatiua tendat ad beneficium, quod nondum vacat, adeoque ius in illo aut ad illud, si propriè loquendū sit, non habetur, ideo permutari non potest, iuxta doctrinam Ioann. And. in c. vn. de rerum permut. in 6. Atque bene docuit Suarez tom. 1. de relig. cap. 33. de simon. n. 8. permutaciones beneficiorum odiosas, ideoque non extendendas esse; cum sint concessiones quædam, ac veluti dispensationes contra canones, quibus omnis pactio in spiritualibus prohibita est.

3 Aduerte tertio; Literæ expectatiuæ posteriores obreptiuæ sunt, si nulla in eis mentio fiat prius impetratæ expectatiuæ, cui impetrans non absolutè, sed pro pensione, aut ecclesiastico beneficio renunciauit. Ex quo indirectè colligi videtur, prout hic Abb. annotauit num. 4. in impetratione beneficij mentionem quoque faciendam esse pensionis, si ea iure ac titulo beneficij ecclesiastici constituta sit; esto ea iniuste ac simoniacè possideatur, uti hic notat Anton. n. 9. Ne alioquin commodum quis ex iniquitate sua reportet. Neque enim decet, ut stultus melioris conditionis sit, quam sapiens, c. eam qui 18. de præb. in 6. Vide quæ dicentur in c. seq. in quæst.

4 NOTANDVM III. Si rescriptum gratiæ obreptitium, adeoque ipso iure nullum sit, etiam alia quæcunque eius occasione, siue propter illud acta sint, pro irritis haberi debent. Quia ruente principali, ruit etiam accessorium, prout dixi etiam in c. 3. hoc tit. & habetur in hoc c. in fine, sumitur quoque ex c. si super 9. de offic. deleg. in 6. latè explicat hic Abb. n. 14. Felin. n. 17. & in n. 22. col. penult. Nauarr. in c. si quando, prælud.

1. n. 1. hoc tit. Id verò tanquam certum semper supponimus, rescripta beneficialia, & quæcunque gratiæ sunt, propter obreptionem penitus irrita esse; non item rescripta ad lites, communiter loquendo, sed ope exceptionis irritari debere. Ratio discriminis est, quia in ijs negotium determinatur ac definitur; in his præparatur tantum aut committitur, prout notauit Baldus in l. 1. n. 4. G. de colluf. deteg. Gaill lib. 1. obs. 14. n. 5.

CAPITVLVM XXXII.

In nostra.

PARAPHRASIS.

Clerici aliqui à Sede Apostolica plures literas ad diuersarum ecclesiarum beneficia impetrant, in posterioribus literis de prius impetratis nullam mentionem facientes: postea vigore vnus Apostolici Indulti in vnâ ecclesiâ recepti, licet nondum literas beneficiales asscuti, in alterâ ecclesiâ vigore aliarum literarum recipi postulant. Hoc intellecto Pontifex mandat Archiepiscopo Mediolanensi, ut hos clericos contentos receptione in vnâ ecclesiâ ad beneficium alterius ecclesiæ vigore literarum Apostolicarum aspirare non permittat, nisi in literis secundis mentio fiat, eos in vnâ ecclesiâ receptos esse.

SUMMARIVM.

1. *Receptus in canonicum cum expectatione præbende: propriè loquendo, beneficium non obrinet.*
2. *Debet in impetratione literarum ad alterius ecclesiæ Canoniam mentionem facere sua receptionis.*
3. *Unde habens & possidens beneficium, si aliud impetret, non tantum tenetur facere mentionem de habito iam & possesso beneficio, sed etiam de iure, quod habet ad consequendum beneficium, et si eo iniuste spoliatus sit.*

4. *Plu-*

4. *Plures literæ super eodem beneficio simul impetratæ omnes valent, si sint consentientes, & non repugnantes.*
5. *Idem est, si successiue sint impetratæ.*
6. *Impetrans à Papa beneficii vacantis collationem per modum concursus, aut secundum Concordata Germaniæ in mense Papali, posterior gratia beneficalis obreptitia est, si nulla mentio fiat gratiæ de alio beneficio prius impetratæ.*
7. *Habens à Papa gratiam expectatiuam, si aliam impetret ad aliam ecclesiam, posterius rescriptum irritum erit, nisi priori renunciatum esse constet.*

NOTANDVM I. Receptus in Canonicum cum expectatione præbendæ, propriè loquendo, beneficium non habet, prout constat ex definitione beneficii, quam tradidi in Theol. moral. lib. 4. tr. 2. cap. 1. *Ius perpetuum recipiendi redditus ex bonis ecclesiæ, ratione spiritualis officij, ecclesiasticâ auctoritate constitutum.* Sanciturque istud not. ex hoc c. ibi, *Licet nondum in eis ecclesiasticum beneficium sint assecuti.*

NOTANDVM II. Qui in canonicum, cum expectatione præbendæ, receptus est, debet in impetratione literarum ad alterius ecclesiæ canonicam, mentionem facere receptionis suæ. Hæc est præcipua intentio huius c. Ex quo colligitur, quod impetrans à Papa literas ad beneficium, siue præbendam, non tantum de prius habito & possesso beneficio mentionem facere debet, c. cum ad eod. 17. hoc tit. c. si motu 2. 3. de præb. in 6. sed etiam de iure, quod habet ad consequendum beneficium, seu præbendam; quale ius habet qui in canonicum receptus; debetur enim ei suo tempore præbenda. Quæ eadem ratione docet Abb. hic n. 10. quod beneficio iniuste spoliatus, de eo in impetratione alterius mentionem facere debet: quia licet redditus nullos percipiat, habet tamen ius ac titulum percipiendi. Etenim qui actionem habet, siue ius petendi præbendam, aut eptam recuperandi, ipsam rem habere videtur, reg. 15, ff. Idq; etiam in personali actione locum habere declarat Gl. ibidem.

QUESTIO est: An literæ plures, seu simul & sub eadem datâ, seu successiue, super eodem, aut diuersis beneficijs impetratæ, nullâ alterius impetrationis factâ mentione, subsistere possint? Respondeo & Dico I. Si plures literæ super eodem beneficio simul, siue eodem die, v. g. consecrationis Papalis, per diuersos intercessores impetrentur, ambæ aut omnes valent, si consentiant, seu repugnantes non sint. Hæc est communis doctrina apud Abb. hic. n. 5. Felin. num. 1. Cum enim ambæ literæ eandem formam & datam contineant, in effectu censentur eadem, quamuis plura exemplaria: quemadmodum & vnicum testamentum in pluribus chartis authenticis consignari potest, l. vnum 23. ff. Qui testameta facere possunt. Idque interdum necessarium esse potest, siue cautionis causa fieri, vt si forte vnum amittatur, alterius usus esse queat, prout in ead. l. dicitur, & annotauit Gl. in c. extenore 16. ver. negotio, hoc tit.

Dico II. Idem pari ratione sentiendum, si aliquis plures literas successiue super eodem beneficio impetret, vt videl. magis munus sit. Ita Abb. n. 6. Anton. n. 9. Imola n. 6. Cum enim duo rescripta sub eadem formâ ad eundem effectum tendunt, non debet vnum per alterum elidi: sed veluti vnum rescriptum, quamuis indubitatus aut securus, reputari. Videri potest Gl. cit.

Dico III. Si quis à Papa gratiâ beneficalē non per modum præuentionis seu expectatiuæ obtinuit, sed beneficii vacantis collatione per modum concursus, aut secundum Germaniæ Concordata in mense Papali, certum esse debet, posteriorem gratiam beneficalē obreptitiam & irritam fore, si nulla mentio fiat gratiæ de alio beneficio prius impetratæ: eod quod per eiusmodi gratiam impetratam, licet nondum præsentatam, nec plenæ executioni mandatam, ius acquisitum sit.

Dico IV. Si quis à Papa gratiam expectatiuam de prouidendo consecutus sit, & vel eodem tempore seu sub eadem datâ, vel sub diuersa, aliam expectatiuam ad aliam ecclesiam impetret, dubium est in vtramque partem disputabile, num vtrumque rescriptum valeat,

7 valeat, ita vt in optiōe impetrantis sit, quo eorum vti velit. Partem affirmantem videtur amplecti Gl. hęc, & tenet Petr. Greg. Tholos. super hoc c. Idque probari posse videtur tum ex hoc c. ver. in aliis recepti: Ergo per sensum contrarium, si ratione literarum, Clerici impetratores in aliis ecclesiis nondum recepti fuissent, aliter dicendum foret. Tum quia expectatiua propriè loquendo non tribuit ius ad beneficium, sicuti supra dixi in c. præc. Ergo non debet comprehendere ea regula, qua dicitur, quod impetrans gratiam beneficalem, teneatur facere mentionem de quolibet antè impetrato beneficio, aut iure beneficiali.

Contrarium tamen communiter tenent DD. Innoc. hęc n. 7. Ioann. Andr. & Abb. n. 7. Imolan. 11. Felin. col. 2. Ioan. Azor tom. 2. lib. 6. cap. 33. q. 5. Ratio dari debet, non quia per expectatiuam ius beneficiale acquiratur, cuius mentio faciendā sit, prout sentire videtur Azor. cit. loco: sed quia taciturnitas huius expectatiuæ est rei intrinsecè pertinentis ad rescriptum posterius, quod Papa, si veritatem cognouisset, non dedisset, aut certè alio modo & conditione dedisset: Cùm alioquin occasio præbeatur exercendis fraudibus, si duas, aut plures gratias, seu rescripta beneficia validè impetrentur, eaque occasione plura in diuersis ecclesiis beneficia quandoque acquirantur. Cùm itaque fraudibus & malitiis hominum obuiandum sit, & rescripta beneficia propter hominum arcendas cupiditates, odiosa censeantur, iuxta cap. 4. de præb. in 6. ideo existimandum est, contra intentionem Pontificis, atque obreptitiè obtineri. Itaque in casu isto posterius datæ literæ irritæ erunt, præterquam si constet, aut probari possit, prioribus renunciatum esse.

Atque hæc inseruiet pro casu illo; si quis clericus ad beneficium præsentatus, seu nominatus, aliud beneficium à Pontifice impetret, nullā præsentationis illius mentione factā, nisi literæ Papales obreptitiæ, & irritæ sint: Affirmandum cum Azor cit. q. 5. Non quod præsentatus, propriè loquendo, ius ad beneficium consequatur; cùm reuerà non habeat nisi remotum ac præparatum;

sed quia hac occasione ad pluralitatem beneficiorum, contra sacros canones, præter & contra voluntatem Papæ gratiam concedentis, aperiretur: Ideoque censeri hæc debet taciturnitas veritatis per se pertinentis ad negotium; quā cognitā gratia vel penitus facta non esset, vel saltem non eo modo, sed cum conditione, onere, &c. Quæ responsio saltem tunc vera est, si is cui præsentatio facta, teneatur præsentatum in beneficio instituere, per ea quæ tradit Felin. in c. in nostra n. 4. de rescript. Selua de benef. p. 3. q. 11. n. 1. & 2.

Ad argumentum 1. pro parte affirmante resp. ex ijs verbis nihil colligi posse pro questionis decisione; cùm solum contineant casus Pontifici propositi relationem. Ad 2. patet responsio ex dictis.

CAPITVLVM XXXIII.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Papa priuilegium concessit Decano & Capitulo ecclesiæ Laudunensis, vt contra iniustos impetitores suos sententiam excommunicationis proferrent. Vi huius priuilegij excommunicarunt virum nobilem Ioannem, à qua sententia is ad Sedem Apostolicam appellasse videtur. In hac controuersia vtraque pars misit procuratorem Romam, sed lite coram Papa contestata, cùm procuratores rei gestæ fidem exhibere non possent, controuersia commissa fuit iudicibus delegatis, eo adiecto, vt in causa procedant, tamen postea aliæ literæ, sed absque vtriusque partis consensu, impetratæ fuerint. Ab his porro iudicibus citatus Ioannes, respondit se non obligari ad litigandum coram ipsis, quia Vincentium procuratorem ante expeditionem literarum reuocavit propter suspicionem, quam aduersus eum acceperat. Sed contra hoc opposuit Capitulum, quod ea reuocatio mandati procuratoris nec ad ipsos, nec ad Pontificem peruenisset: quare iudices delegati pronunciarunt,

R non